

Šefčík, Ondřej; Bičanová, Lenka

Apendix: devanāgarī

In: Šefčík, Ondřej; Bičanová, Lenka. *Gramatický přehled sanskrtu*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2014, pp. 96-103

ISBN 978-80-210-7045-5; ISBN 978-80-210-7048-6 (online : Mobipocket)

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/130610>

Access Date: 19. 03. 2025

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

APENDIX: DEVANĀGARĪ

Staroindická písmo, vycházející stejně jako devanāgarī z písmo brāhmī, jsou písmo slabičnými, tj. zachycují slabiky, nikoli pouhé hlásky. Hlásky zapisují jen tehdy, nezačíná-li slabika konsonantem. Při zápisu slabik je základním čtením vždy *konsonant* + *a*. Jakýkoli jiný vokál se vyznačuje „diakritikou“, podobně jako výslovnost čistého konsonantu bez vokálu.

Vokály

a	ā	i	ī	u	ū
अ	आ	इ	ई	उ	ऊ

Diftongy

e	ai	o	au
ए	ऐ	ओ	औ

Slabičné sonanty

ṛ
ठ

Konsonanty (podle místa artikulace; + vokál *a*)

	Okluzívy				Nazály	Sonanty	Frikatívy
Veláry	ka क	kha ख	ga ग	gha घ	ña ङ		ha ह
Palatály	ca च	cha छ	ja ज	jha झ	ña ञ	ya य	śa श
Cerebrály	ṭa ट	ṭha ठ	ḍa ड	ḍha ढ	ṇa ण	ra र	ṣa ष
Dentály	ta त	tha थ	da द	dha ध	na न	la ल	sa स
Labiály	pa प	pha फ	ba ब	bha भ	ma म	va व	
	neznělá neaspir.	neznělá aspir.	znělá neaspir.	znělá aspir.			

Slabiky – příklady modifikace základního čtení s diakritikou

ka क	kā का	ki कि	kī की	ku कु	kū कू	
ke के	kai कै	ko को	kau कौ	kṛ कृ	kṝ कृ̄	kḷ कृ̣
kaḥ कः	kaṃ कं					
ru रु	rū रू	ṛ ॠ				

k
क्

Ligatury

Pro zápis slabik, které obsahují více konsonantů v trsu, se volí tzv. ligatury, tj. spřežky víceslabičných znaků; některé se výrazně odlišují od vstupních znaků základních.

ka क	kka क्क	kkha क्ख	кта क्त	ktya क्त्य	ktra क्त्र	ktva क्त्व	ktha क्थ
	kna क्न	kma क्म	kya क्य	kra क्र	krya क्र्य	kla क्ल	kva क्व
	kṣa क्ष	kṣṇa क्ष्ण	kṣma क्ष्म	kṣmya क्ष्म्य	kṣya क्ष्य	kṣva क्ष्व	
kha ख	khna ख्न	khya ख्य					
ga ग	gda गद्	gdha ग्ध	gdhva ग्ध्व	gna ग्न	gnyā ग्न्य	gbha ग्भ	gbhya ग्भ्य
	gma गम	gmya गम्य	gya ग्य	gra ग्र	grya ग्र्य	gla ग्ल	gva ग्व
gha घ	ghna घ्न	ghma घ्म	ghya घ्य	ghra घ्र			
ṅa ङ	ṅka ङ्क	ṅkta ङ्क्त	ṅkṣa ङ्क्ष	ṅkṣva ङ्क्ष्व	ṅkha ङ्ख	ṅga ङ्ग	ṅgya ङ्ग्य
	ṅgra ङ्ग्र	ṅgha ङ्ग्घ	ṅghra ङ्ग्घ्र	ṅma ङ्म			
ca च	cca च्च	ccha च्छ	cchra च्छ्र	cchva च्छ्व	cña च्च्न	cma च्च्म	cya च्च्य
cha छ	chya छ्य	chra छ्र					

ja ज	jja ञ	jjva ञ्व	jjha ञ्ह	jña ज्ञ	jñya ज्ञ्य	jya ज्य	jra ज्र
	jva ज्व						
ña न	ñca ञ्च	ñcha ञ्छ	ñja ञ्ज	ñśa ञ्श			
ṭa ट	ṭka ट्क	ṭṭa ट्ट	ṭṭha ट्ट्ह	ṭya ट्य	ṭra ट्र	ṭva ट्व	
ṭha ठ	ṭhya ठ्य	ṭhra ठ्र					
ḍa ड	ḍga ङ्ग	ḍḍa ङ्ङ	ḍya ड्य				
ḍha ढ	ḍhya ढ्य	ḍhra ढ्र	ḍhva ढ्व				
ṇa ण	ṇta ण्त	ṇṭha ण्ठ	ṇḍa ण्ड	ṇḍha ण्ड्ह	ṇṇa ण्ण	ṇṇa ण्ण	ṇma ण्म
	ṇya ण्य	ṇva ण्व					
ta त	tka त्क	tta त्त	ttya त्त्य	ttra त्र	ttva त्व	ttha त्थ	tna त्न
	tnya त्य	tpa त्प	tpha त्फ	tma त्म	tmya त्म्य	tya त्य	tra त्र
	trya त्र्य	tva त्व	tśa त्स	tsna त्स्र	tsnya त्स्र्य	tsya त्स्य	tsva त्स्व

tha थ	thya थ्य						
da द	dga द्ग	dgra द्ग्र	dda द्ध	ddya द्द्य	ddha द्ध्ह	ddhya द्ध्ह्य	ddhva द्ध्ह्व
	dna द्व	dba द्व्ब	dbha द्व्ह	dbhya द्व्ह्य	dma द्व्म	dya द्व्य	dra द्व्र
	drya द्व्य	dva द्व	dvya द्व्य				
dha ध	dhna ध्न	dhma ध्म	dhya ध्य	dhra ध्र	dhva ध्व		
na न	nta न्त	ntyā न्त्य	ntra न्त्र	ntha न्थ	nda न्द	ndra न्द्र	ndha न्ध
	ndhya न्ध्य	nna न्न	nma न्म	nya न्य	nva न्व	nsa न्स	
pa प	pta प्त	ptya प्त्य	pna प्न	pma प्म	pya प्य	pra प्र	pla प्ल
	psa प्स						
pha फ	phya फ्य						
ba ब	bya व्य	bda व्द	bdha व्ध	bdhva व्ध्व	bba व्व	bbha व्व्ह	bya व्य
	bra व्र						

bha भ	bhna भ्र	bhya भ्य	bhra भ्र				
ma म	mna म्र	mpa म्य	mpra म्र	mba म्ब	mbya म्ब्य	mbha म्भ	mya म्य
	mra म्र	mra म्र					
ya य	yya य्य						
ra र	rka र्क	rkṣa र्क्ष					
la ल	lka ल्क	lga ल्ग	lpa ल्प	lya ल्य	lla ल्ल	lva ल्व	lha ल्ह
va व	vna व्र	vya व्य	vra व्र				
śa श	śca श्च	ścya श्च्य	śna श्न	śma श्म	śya श्य	śra श्र	śrya श्य
	śla श्ल	śva श्व	śvya श्व्य				
ṣa ष	ṣka ष्क	ṣkra ष्क्र	ṣṭa ष्ट	ṣṭya ष्ट्य	ṣṭva ष्ट्व	ṣṭha ष्ठ	ṣṭhya ष्ट्य
	ṣṇa ष्ण	ṣṇya ष्ण्य	ṣpa ष्प	ṣpra ष्प्र	ṣma ष्म	ṣya ष्य	ṣva ष्व
	ṣṣa ष्ष						

sa स	ska स्क	skra स्क़	skha स्ख	sta स्ता	stya स्त्य	stra स्त्र	stva स्त्व
	stha स्थ	sthya स्थ्य	sna स्न	spa स्प	spha स्फ	sma स्म	smya स्म्य
	sya स्य	sra स्र	sva स्व	ssa स्स			
ha ह	hṇa ह्ण	hna ह्न	hma ह्म	hya ह्य	hra ह्र	hla ह्ल	hva ह्व
	hvya ह्व्य						